

СТАНОВИЩЕ

от проф. Станимир Трифонов

относно кандидатурата на доц. д-р Цветан Недков за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор”, по 8.4 Театрално и филмово изкуство /Кинознание, киноизкуство и телевизия (филмово и телевизионно операторство)/, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ бр.56/24.07.2015 г.

Участникът в конкурса доц. д-р Цветан Недков представя научното изследване **„Генезис на обемния визуален образ“**. Монографията е първият обстоен труд на български език, посветен на интегрираната наука за психофизиологията на зрението и нейното значение за изграждане на визуални образи.

Търсеният и подчертаван паралел със съвременните технологии за визуализация и последните тенденции в снимачната техника е използван за основа при анализ на предимствата и недостатъците на двете системи – природната и технологичната.

Идеята за репродукция на видимото в мозъка и двойната репродукция на реалността при заснемане е една от най-важните опорни точки на монографичния труд. Психофизиологичните особености на мозъка, който интерпретира по неопознат досега механизъм привидно непроменимата материална реалност, са разгледани в дълбочина, като са изведени парадоксите на противопоставянето реалност-илузия, образ-репродукция.

Реалността е анализирана в двете ѝ проявления – на обективно съществуваща и субективно възприемана, като рецепторите и възпроизвеждащите механизми в биологичен и технологичен аспект са център на анализа. Психологическите особености на възприятието заедно с постулатите на физиката като наука са очертани в тяхната антагонистичност, която е в основата на зрителните парадокси и визуалните илюзии.

Доц. д-р Недков е успял да формулира нещо изключително важно за всеки творец на визуални изкуства - принципите, по които образът става представа. Намесата на наблюдател, репродуциращ и възприемащ субект всъщност променят обективната реалност и я превръщат в субективна регистрация и интерпретация. Точно това е предизвикателството пред оператора, художника, фотографа – да съумее да интерпретира видимото така, че да предизвика съответна физиологична, психологическа и емоционална реакция у зрителя. От тази гледна точка монографичният труд е базов за осъзнаване на основите на визуалните изкуства, екранната пластика, това е азбуката на езика на образите. За целта в монографията са разгледани обстойно както строежът на зрителната система – от окото до мозъчната зона, така и структурата на снимачната техника. Химията на мозъка е анализирана в паралел с физиката на

регистриращите системи. Биологичните структури се разглеждат едновременно с техните технологични реплики, за да се изведе общото и различното, от което да произтече и идеята за субективизма на възприятията в процеса на регистрация и репродукция на образите. Това поставя началото и на едно качествено изследване за тенденциите в новите технологии, което да приближи техните възможности до съвършенството на мозъка като система.

Този труд е от особена важност за студентите в специалостите, свързани с визуални изкуства, тъй като ще им позволи да намалят грешките, които се натрупват поради несъвършенството на техниката, но и да изграждат допълнителни художествени внушения, познавайки психологията на възприятията и възползвайки се максимално от възможностите на мозъка в съчетание с останалите интерпретиращи системи.

Психологията на възприятията сама по себе си е отдавна съществуваща научна дисциплина, но този нов подход към нейното разглеждане я превръща в практическа наука, пряко свързана с развитието на технологиите и изкуствата.

Благодарение на основните тези в работата на доц. д-р Цветан Недков може да бъде положено ново начало в развитието на екранната пластика.

Трудът е препоръчителен за обучение на студенти от специалност режисура, операторско майсторство и режисура на монтажа. Материалът е пряко свързан с учебни дисциплини в областите драматургия на изображението, семиотика, композиция, композиция на фото- и киноизображението, светлина и цвят, документално и игрално кино и ТВ форми, кино и ТВ дизайн, кратки рекламни форми и клипове, визуална постпродукция. Тази монография може да се използва и като допълнителен учебник в областите изобразително изкуство, моден дизайн, културология, комуникационна техника и технологии.

Вторият елемент от представянето на доц. д-р Недков е част от неговата филмова и телевизионна продукция. От нея, разбира се, най-ярко изпъква работата му като оператор в шестсерийната телевизионна поредица „На границата”. Не само поради факта, че това е най-новият и най-награждаван през изтичащата 2015-а година български сериал, но и поради забележителната операторска работа на кандидата.

Първият и най-важен елемент при анализиране на творбата във визуален аспект е недвусмислената адекватност на оператора по отношение на драматургията. Той е успял не само да интерпретира със средствата на професията си идейните и философски внушения на сценария, но и да трансферира емоционалната потенция на материала.

Вторият много важен за анализ елемент е отношението и разбирането на оператора на филма за функциите и значението на актьорското изпълнение. Актьорите са не само прекрасно заснети, но и разбирането за пластове в техните изпълнения е правилно преведено чрез визията на филма.

Азбучна истина е, че чрез труда си филмовият оператор има отговорната мисия да синтезира всички елементи от визията на филмовото произведение – сценография, костюм, грим, специални ефекти, каскади и др. Доц. д-р Недков достойно се е справил с тази мисия и е бил емоционално съпричастен към труда

на колегите си, изграждащи останалите съставки на изображението.

Малцина са авторите, които могат подобаващо равностойно да се проявяват в двата основни вида кино . Кандидатът е нагледен пример за това как способният творец се чувства еднакво добре както в игралното, така и в документалното кино. Чувството за отговорност и колегиалност той демонстрира и в двата представени документални филма – „Дългият път към дома” и „Оркестърът на София”. Двете творби са диаметрално различни като операторски стил, но еднакво талантиливи като изпълнение.

Професионалният живот на един филмов оператор не е свързан само и единствено с камерата. Поведението на доц. д-р Недков, както в професията, така и в академическата и обществена сфера е доказателство за разностранността на неговата личност. В каквото и да участва и с каквото и да се заеме, той еднакво отговорно и лоялно се справя с поетата работа.

Много е трудно в няколко кратки абзаца човек да осмисли научната, художествената, педагогическата и обществената дейност на една многостранна персона като доц. д-р Цветан Недков. Едно, обаче, можем кратко и категорично да заявим пред почитаемото научно жури: кандидатът отдавна и напълно заслужено е достоен за академическата длъжност „професор”!

Гласувам с „ДА”.

05.11.2015г.

проф. Станимир Трифонов